

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
egész évre 10 K, félfévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyetli tagok és közéleti előjárók egész évre 8 K, tanítók, közéleti és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDNOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FULEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyilt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-száma 10,489. szám.

A székelység központja.

Az erdélyrészi és székelyföldi hírlapokban időszakonként vissza-visszatér annak a kérdésnek megvitatása, sőt meghatározása, hogy a székely városok közül melyiket illeti meg az elsőség, azaz melyik várost ismerjük, fogadjuk és jelentsük ki: a székelység központjának.

Minden ilyen vitának és meghatározásnak eddig csak negatív eredménye lehetett; mert kétségtelen ugyan, hogy minden egyes városnak megvannak a saját lokális törekvései, előirányzott, meghatározott fejlődési és haladási processzusa, de az is bizonyos, hogy vannak olyan általános, fontos közgazdasági, ipari és kereskedelmi kérdések, melyek égetően követelnék, hogy azokat a székely városok nem egyenként a saját intenciójuknak, érdekeiknek, szűk hatáskörüknek keretében oldandó meg, hanem egyetértve, kezelve jutassanak célra, az egész székelység és az egész Székelyföld boldogulására.

Ilyenek szerintünk a székely erdők, a székely birtokok arányosításának és mindenekelőtt a székely vasutak kiépítésének égetően kényszerítő nagy kérdése, mert valameddig a székely városokat — a hiányos és rossz közlekedés — inkább eltávolítja, mint közelebb hozza egymáshoz, addig a maga elfogadható realitásban tisztán ki sem bontakozhatik a bizonyossággal kapcsolatos igazság, hogy melyik székely város lehetne hát igazába a székelység központja.

Mert ennek első feltétele, szerény véleményünk szerint csak az lehetne, a hol a vasuti hálózat minden ága összpontosulna és így ebből önként kinőne, kifejlődne: a székelység központja.

Amit e tekintetben az egyes székely kongresszusok, nagy lelkesedéssel bár, de kevés reális alappal határozatlanul kimondottak, mindeddig csak papirosra írott malaszt maradt.

Mert ha van is némi jogosultsága annak, a mihez mi is készsággal csatlakoznánk, — hogy a székely városok jelenlegi közgazdasági, ipari, kereskedelmi és kulturális haladását tekintve, — minden józan felfogás szerint Marosvásárhelyt illethetné meg az elsőség, vagyis a székelység

központja, ép oly nevelésnek tűnik fel most már idők multán, a tusnádi kongresszus azon határozata, hogy Tusnádot ismerjük el a székelység központjának; mert központ alatt nem a szigorúan földrajzilag megállapított középpontját a Székelyföldnek kell érteni, hanem azon várost, mely ugy geográfiai fekvésénél, vasuti összeköttetésénél, ipari, kereskedelmi, közgazdasági és kulturális szempontból valóban oly magaslatra, oly elsősegre emelkedett a többi városok fölé, hogy vezető szerepét minden lokális irigység nélkül feltétlenül el kell ismernünk.

Azonban mi annak a központnak korántsem szántunk a Székelyföld életében olyan szerepet, mely csak arra irányulna, hogy mindent magába foglaljon, mindent magában centralizáljon, minden csatornát a Székelyföldről csak maga felé irányítson és ezzel a többi városok életképességét gyengítse, haladását megakadályozza, hanem ellenkezőleg, a központnak az lenne a feladata, hogy a többi városokat fejlődésükben, haladásukban ne csak irányítsa, hanem erkölcsileg, sőt ha lehet anyagilag is támogassa.

Mert hiszen épen a lokális féltékenyedés, melynek szintén meg van a jogosultsága, volt eddig kerékkötője annak, hogy egészséges irányban nem voltak még képesek egy életerős, hatalmas központot teremteni, hova a székely érdekek minden szálai teljes bizalommal összetalálkozhattának. És ezt mi nagyon természetesnek találjuk; mert valamint az egyén is ösztönyszerűleg keresi megelhetésének, saját boldogulásának utját, ép ugy a városok egyenként is saját fejlődésüknek, haladásuknak utjain törtetnek előre, ami ha nem ugy lenne, bizony nagyon szomorú dolog lenne...

Mi köszönettel vesszük, jó Borszék Soma bátyánk azon megtisztelő, nagyszerűt, melylyel városunkat minden áron székely központtá akarná fel emelni, de sokkal szerényebbek vagyunk sem hogy ezt még jelen fejletlen állapotunkban magunknak praetendálnánk.

Mi e tekintetben vitán kívül, helyesebben vitán fölül óhajtanánk állani. Sőt mi ezt az áldatlan és célra nem vezető vitát egyáltalán, egy időre óhajtanók teljesen megszüntetni, mert mi azt hisszük, sőt azt is óhajtjuk,

hogy erre a kérdésre a közeli vagy távolabbi jövő, minden vita nélkül ugyis meghozza majd a maga kényszerparancsolta, természetes feleletét.

Minden további vita perhorreskálásával azonban felvetünk egy új eszmét és collegiális szeretettel kérjük ugy az erdélyrészi, mint a Székelyföldi íróársainkat, kegyeskedjenek ez eszméhez — ha jónak találják — csatlakozni.

Tartsunk ez év nyarán, valamelyik erdélyi vagy székelyvárosban — a helyet később is meglehetne határozni — egy összejövetelt, melyen Erdélynek valamennyi lapszerkesztői, tollforgatói, irodalmi emberei jelenjenek meg, oly célból, hogy a Székelyföldet érintő legégetőbb, legfontosabb kérdésekben, mindenben egyöntetű eljárást követhessünk.

Igy szélforgácsolva erőnket mindig csak gyöngök maradunk; de ha tudásunkat, erőnket, jóakaratusunkat és a tollban rejlő hatalmunkat egységes célok szolgálataiba állítjuk, akkor ugy Erdély, mint a Székelység javára sokat, nagyot alkothatunk és ebből az összetartózándóságából, collegiális közös megértésből önkéntelenül ki fog magától alakulni: a székelység központja!

Deréki Antal.

Tagosítás és arányosítás.

(3. folytatás.)

Hogy ezen kérdés fejtegetésével a t. ház figyelmét tulságosan igénybe ne vegyem, egyszerűen hivatkozom a sok kérő közül egyre, — mert hiszen mindegyiknek ugyanaz a tendenciája és a kérdés ugyanarra a dologra irányul. Szárhegy község birtokosainak megindokolt kérésére, a melyben ezek elmondják, hogy arányrészeiket jogszerűen szereztek és rámutatnak azon súlyos és szomorú következményekre, amelyeket ezen törvényjavaslat törvénynyé válása rájuk nézve előidézne. Azt mondják ezen birtokosok, hogy (olvassa): „van nek családok, a melyeknek tagjai az örökségen és közös birtokon ugy osztozkodtak, hogy az egyik tagnak jutott az ingatlan, a másik családtagnak jutottak a marhák és egyéb ingóságok: harmadszor a közös illetmények, a melyekre nézve ugy rendelkeztek, hogy abból pénzt lassan és jövődől létfentartásuk alapját lerakják, holott azonban ez a szegénység és nyomorúság kuforrása lett és az osztály felett kitért a család tagjai között a civakodás, a pereskedés, a minek nyomában anyagi és erkölcsi romlás jár, mert a tapasztalás azt mutatja, hogy a család kebelében dúló gyűlölségnek csak a sirhalom vet véget“.

Rámutat ez a memorandum arra,

hogy a szerződést ugy kötötték meg a fakeskedő cégekkel, hogy azon esetben, hogyha nem hasittatnék ki külön az ő illetményük, a száz holdnál nagyobb illetmény, a melyet azonban 1880. után szereztek, kötelesek a már megfizetett előleget visszafizetni, sőt sok esetben kötbért is kötelesek fizetni. Azon esetben, ha ezen székely birtokosok illetményeiket, arányrészeiket megfelelő áron adták el s illetve megvásárolták; ha a vásár megfelel a jóhiszemű szerződés minden követelményének, azt hiszem, lehetne egy kivezető utat találni, a mely rájuk nézve nem tenné érvényessé a törvény azon rendelkezését, a mely az 1880. szeptember 10-ike óta kötött szerződések megszüntetését kívánja. Viszont, a hol a rosszhiszeműség nyilvánvaló, a hol a kicsiny, szegény emberek kifosztásáról van szó: ott kerlelhetetlen szigort kérek én is a képviselőháztól; ott törvényes intézkedésekkel meg kell szüntetni, hogy egyes lelketlen emberek kizsákmányolhassák embertársait. (Igaz! Ugy van!) Főcél a székelység legboldogabb jövőjének a megteremtése!

T. ház! Miután Sümegi Vilmos, t. képviselőtársam és barátom bözbeszölve azt mondja, hogy e kérdés el van intézve, végtelen örömmel tudomásul veszem és az arányosítás kérdését tovább nem fejtegetve, gondolatmenetemet erre nézve tovább nem fűzve, áttérek a másik kérdésre, a tagosítás kérdésének tárgyalására.

Hammersberg Lázár: Három negyed kettő! (Mozgás).

Nagy György: Máltóztassék figyelmükkel megajándékozni, mert különösen a tagosítás kérdésében, merem mondani, körülbelül 200.000 embernek egyetlen képviselője vagyok, minden panaszukkal kérésükkel hozzám fordultak, egész levéltárt tesz ki a hozzám érkezett kérések tömege, a melyben kértek, hogy rámutassak a sérelmekre és megkérjem a t. igazságügyminiszter urat, hogy a törvény részletes tárgyalásánál benyújtandó módosításaimat, indítványaimat méltóztassék figyelembe venni.

T. ház! Az előttünk lévő törvényjavaslat II. cikke a tagosításra vonatkozik és az 1880. évi XLV. törvény cikk 6. § a helyébe hat szakasz megjelölésével új szakaszt juttat. Ez a szakasz egy rendelkezést, egy eddig törvényeinkben nem tárgyalt, nem szövegezett novumot ismertet, a földművelésügyi miniszter ur által összeállított gazdasági szakértő bizottságot. Magam részéről ennek a gazdasági szakértői bizottságnak intézményét helyesnek tartom, mert legalább kikérültek az az anomália, hogy oly községek határait is tagosították, a melyekre nézve a gazdasági szakértelem a homlokegyenest ellenkezőnek szükségességét vitatta és világos volt, hogy a tagosítás a lakosság kárára történik, a kisbirtokosok szegényedését fogja maga után vonni. De a szakasznak többi intézkedésével nem lehetek megelégedve.

Kérem a t. miniszter urat és mint-hogy tudom, hogy ezuttal Imling Konrad ő méltósága helyettesíti az igazságügyminiszter urat, kérem az

államtitkár urat, méltóztassék elfogadni azt az indítványomat e szakaszról, hogy ha egy negyedhez köve maradna is a tagosítás elrendelése, de a negyedet már közjegyzőileg hiteltelített kéresemben a község tulajdonának egy negyedet képviselő birtokosok kérések és az anomáliá szüntetések meg, hogy egyetlen rosszindulatú külbirtokos kérésére meginduljon a tagosítási eljárás és ne idézzék elő a kényszerű tagosítást, mint most. (Helyeslések)

Zakariás János: Ebben van igazság!

Nagy György: Abban az esetben pedig, hogyha a gazdasági szakértői bizottság nem tartja célszerűnek a tagosítást, az volna a kérésem, hogy az gazdaságilag káros, akkor jogállamnak nem lehet érdeke, nem lehet célja, hogy kárt okozzon saját polgárainak.

Azután pedig arra vonatkozólag volna indítványom, hogy az államtörvényhatósági és községi vagyon, a közalapítványi javak, a közintézetek, az árvák és gondnokság alatt lévők birtoka, urbéri hasonvételekkel terhelt oly erdők, legelők és nádasok, valamint arányosítás alá tartozó oly közös használatu területek, amelyeknek rendezése még befejezve nincs, ne számítassanak az általános tagosítást kívánók birtokához. (Mozgás) Ez igazságtalan volna. 1882 ben a miniszteri javaslattal szemben az igazságügyi bizottság e tekintetben állást foglalt, rámutatott, hogy az árvák, gondnokoltak vagyonát nem lehet így megkötni, azoknak szabad rendelkezési jogot kell adni, hogy képviselőik útján ezek is nyilatkozhassanak és ha kéri, meg kell adni a módot, a törvényes alapot, hogy véle ményüknek kifejezést adhassanak, hogy szavazhassanak és a mint üdvösnek vagy károsnak tartják, — a tagosításhoz hozzá járulhassanak, avagy pedig annak elvetését kívánhassák.

Abban az esetben pedig, hogyha a földmívelésügyi miniszter ur által alkotott szakértői bizottság nem találja helyesnek egy község határára nézve a tagosítást — ha nem fogadják el a legradikálisabb indítványomat, hogy ilyen esetben abszolúte mellőztessék a tagosítást, — ha mégis elrendeltetik a tagosítás, abban az esetben is fentemintett birtokok hivatalból a tagosítást ellenzők birtokához számítassanak. A távol levők birtokát szintén a tagosítást ellenzők birtokához kell számítani, mert a tagosítás egy már fennálló jogállapot megváltoztatására törekszik és a ki nem jelenik meg, azt dokumentálja, hogy nem járul hozzá. Hibás, helytelen, törvénytelen, embertelen, a józan észsel ellenkező az eddigi eljárás, a mely a távollevőt egy jogállapot felforgatását kívánókhöz számította.

(Folyt. köv.)

Gazdakörök rovala.

Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egylettől

34—1908. szám.

HIRDETMÉNY.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület febr. 29. és márc. 1-én a Nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszterium, az O. M. G. E. és az E. G. E. támogatásával Székelykeresztúrott (vasutállomás) országos jellegű tenyész állatkiállítást és vásárt rendez.

E kiállításon az ország összes tenyészői versenyezhetnek magyar erdélyi fajta, saját nevelésű, 2 évet betöltött bikákkal, borjas teheneik 2 és 3 éves üszőkkel, melyekről a községi előjáróság által igazolandó, hogy egy év óta a kiállító tulajdonát képezik, továbbá udvarhelyvármegyei községek községi bikákkal.

Siementhal és berni siementhal tenyészállatok is kiállíthatók, amennyiben vármegyei tenyészők tulaj-

donai és nem külföldről importáltak. Ezek csak oklevélre pályázhatnak.

A kiállítás díjmentes, de a vásár két napján eladott állatok eladási árának 2 százaléka az egyesület pénztárába befizetendő.

Díjak: I. Nagytenyésztők bikái részére: 1. Az O. M. G. E. tiszteletdíja és külön 100 K, 2. díj 100 K, 3. díj 80 K, 4. díj 60 K, 5. díj 50 K, 6. díj ezüst érem. II. Kistenyésztők bikái részére: 1. díj az O. M. G. E. adománya 100 K, 2. díj 80 K, 3. díj 60 K, 4. díj 50 K, 5. díj 30 K, 6. díj 20 K.

Községi bikák részére: 1. díj 25 K, 2. díj 20 K, 3. díj 15 K, 4. díj 15 K.

Borjas tehenek részére: 1. díj 100 K, 2. díj 60 K, 3. díj 50 K, 4. díj 40 K, 5. díj 30 K, 6. díj 25 K, 7. díj 20 K, 8. díj 15 K 3 éves üszők részére: 1. díj 80 K, 2. díj 60 K, 3. díj 50 K, 4. díj 40 K, 2 éves üszők részére: 1. díj 50 K, 2. díj 40 K, 3. díj 20 K, 4. díj 15 K.

A 100 holdnál nagyobb birtokok tulajdonosai vagy bérlői csak a nagytenyésztők között állíthatnak ki.

Bejelentések Gálffy Kálmán főszolgabíró urnál Székelykeresztúron esz-közleendő, a ki kívánatra a kiállításra jövő vendégek eszallásolásáról, a tenyészállatok istállózásáról gondoskodik és mindennemű tudakozódásra felvilágosítással szolgál.

Minthogy a kiállítást az erdélyrészi és tiszavidéki legismertesebb tenyészők szoktak magyar erdélyi fajta bikákkal felkeresni, azért itt egy a községek és magánosok a legelőnyösebben és a legnagyobb választékból szerezhetik be e nemű szükségleteiket.

Székelyudvarhely, 1908. január hó 28. án

Ugron Ákos,
elnök

Hlatky Miklós,
titkár.

Lapzárta előtt.

A magyar delegáció pénteken délelőtt folytatta plenáris ülését a külügyi tárca felett való vitát. A vitában résztvettek Thaly László, Kmetty Károly, Rakovszky Béla. Azután Wekerle Sándor dr magyar miniszterelnök nyilatkozott és megállapítható, hogy nyilatkozatai a függetlenségi pártot is teljesen megnyugtatták. Még Medakovic Bogdán, a felosztott horvát tartománygyűlés elnöke és Szivák Imre beszélt.

Az osztrák delegáció hadügyi bizottságának közeli ülésén felszólalt Schönaich tábornok nagy, közös hadügyi miniszter s reflektált a vitában elhangzottakra. Konstatálható, hogy a hadügyi miniszter megfontolt kijelentései a magyar delegáció tagjai között is megnyugvást keltettek.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter nemsokára összehívja a pártközi értekezletet a házzsabayreviziós tervnek megvitatása végett. Az értekezletre csupán a pártok vezéreit vagy megbízottait hívják meg s így a konferencia alkalmasint csak szűkebb körű lesz.

A JÉG.

A csillogó acél röpül
A fényes jégmezőn.
Ezernyi szépség száll velők
Büszkén, előkelően.
A rang, modor, hivalkodás,
Titkos jelek, kacsintgatás:
A jégen gyűjt, hevit.

Jelszód az élv s nein gondolod,
Sikamlós jégre vitt.

* * *

Fagyot felold a nyári hó,
A jég is elveszett.

A sikos útnak vágya el:
Zsúrookra integet.

A jégsimán kefélt terem,
Könnyen lehet sötét verem,

Ott rejtőzik Erisz...

Jelszód az élv, mely nyárban is,
Vesztedre, jégre visz...

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS.

KÜLÖNFÉLÉK.

Rp. Keserű labdacok a Böm-böle részére.

Sign: Hetenként egy adag.

Szokatlan nagy a mozgalom,
Hegyen-völgyön lakodalom,
Farsangi dáridó járja
Mindenki készül a bálra.

Most meg aztán tetejébe
Választás vár mindenkire,
Jól felkössük az irhánkat
Kudarc ne érje tanyánkat.

Házalunk és korteskedünk,
Nagy baj lenne, ha nem nyerünk,
Most válik el a városom:
Ki a legény hát a gáton?

A kocsmáros egyre hallgat
Bajza alól csak sunyítgat:
Fiam marakodjatok,
Rajta-rajta választatok
Nálam jó borra találtok...

Dr Veritas.

— A budapesti Uránia színház előadásai: Molnár Viktor vallás- és közoktatásügyi államtitkár, a budapesti Uránia magyar tudományos színház megalapítója és felvirágoztatója, akinek már eddig is kiváló érdemei vannak a magyar kultúra terjesztése körül, az Uránia intézményét fokozottan óhajtja beállítani annak szolgálatába. A színházat újból vidéki körutra bocsátotta ki s ez alkalomból teljesen új gépekkel s képekkel látta el. Az így megújított színház, mely valóságos diadal utat járt végig az ország legnagyobb városában: Aradon, Szegeden, Temesváron, Kassán stb körutja folyamán hozzánk is ellátogat és már ma vasárnap február hó 9-én és folytatólag 10-én és 11-én tartja meg nálunk előadásait. Az Uránia ez alkalomból legkiválóbb műsordarabjait mutatja be. Az első napon, ma vasárnap „Az élet komédiája”, Ráth István kacagató műve, a másodikon, holnap hétfőn a szenzációs „Rendnek muszáj lenni” című darab, 11-én kedden pedig utolsó előadásul a „A babona”, a színház nagyszerű műve kerül előadásra. Jegyek mind a három előadásra már most kaphatók: Betegeth Pál Kossuth-utcai könyvkereskedésében.

— Egyházi estély. A székelyudvarhelyi református egyházközség ma, vasárnap délután 5 órakor a kollegium tornacsarnokában tartja negyedik egyházi estélyét, melyre a rendezők a következő érdekes és változatos műsort állították össze: 1. Gyülekezet éneke: XXX. dics. 1. v., 2. Szavál: Jakab György ref. s. lelkész. 3. Felolvas: Deréki Antal író. 4. Quartett Haydyntól, előadják: Schmidt Károly (X. 1.), Marosi Antal (V. 1/2), Kovács Jenő (Viola) és Keresztes Károly (Cello) VII. oszt. tanulók. 5. Kálvin és Farer (dialogus) előadják: Farkas József VIII. oszt. (Kálvin) és Gönczi László VII. oszt. (Farer). 6. Gyülekezet éneke XV. dics. 3. v. Belépés ingyen. Kegyes adományok a temetőkeresztények részére köszönettel fogadtatnak. A rendezőség.

— Az ipari munkások szabad lyezumán mult vasárnap délután Nosz Gusztáv főreáliskolai tanár tartott mindvégig nagy figyelemmel hall-

gatott előadást a Diploma hajbászatról. Tartalmas és a mai társadalmi ferde felfogást, a gazdasági pályákat illetőleg a maga silány értékére le szállította; felolvasása sok tanulságot nyújtott az ipari és kereskedelmi pályák megszeretésére. Bartos Teréz csengő, szép éneke után a 144 hallgató nevében Solymossy Endre biz. elnök köszönte meg szereplőknek fáradozásukat. Ma vasárnap délután 2 órakor dr Paál Árpád fog előadást tartani.

— Községi iskolaszékünk rendes havi ülését e hó 5-én délután tartotta meg a tagok csaknem teljes számának jelenlétében. Több fontos ügy letárgyalása után a Népművelési Egylet alakuló közgyűlésének összehívását folyó hó 16-án d. u. 3 órára tűzte ki. Továbbá megkeresi a képviselőtestületet az ujonnan építendő iskolával kapcsolatban egy napközi otthon, két kézimunka és egy rajz, illetve nagyteremnek építése érdekében.

— A jótékony nőegyletnek szerdán este a „Budapest” szálloda nagy éttermében rendezett második fillérestélye, melyen mint rendezők Szabó Andrásné és Dr Borosnyai Pálné kiváló tapintattal és előzenyességgel működtek, minden tekintetben kitűnően sikerült. A műsor egyetlen számát Musset Alfrédnek „Szeszély” című kis vígjátéka kepezte, mely szellemes tárgyával ugyancsak próbára tette a közreműködők képességét. Dicséretükre legyen mondva, derekasan megállották helyüket. Szobotka Kata és Noszlonka teljesen belelétek magukat szerepeik szellemébe és nemcsak egyéniségük kedvességével, de határozott tehetségükkel is nagy sikert arattak. Méltó partnerik volt Balázs Sándor, a ki ezuttal először lattunk a nyilvánosság előtt és a ki e bemutatkozásával kitűnő tehetségű műkedvelőnek bizonyult. Az estélyen előkelő, szép közönség volt jelen, mely a legjobb kedélyhangulatban, csak a késő hajnali órákban oszlott szét.

— Vármegyénk közig. bizottsága, szerdán e hó 12-én tartja rendes havi ülését a vármegyeház kistermében.

— A járdák takarítása városunkban még a nagyobb forgalmi utcákban, így a Kossuth utcában is sok kívánni valót hagy hátra, pedig egy kevés hatósági eréllyel ezeken a közveszedelmes állapotokon könnyen lehet segíteni, csak a rendőrséget kellene nagyobb szorgosságra ösztönözni; mert azt hisszük, a hatóságra sem lehet közömbös a közönség közegészségügye, mely a veszedelmesen sikos járdákon a legnagyobb mértékben minden balesetnek ki van téve. A mellékutcaokról már beszélni se merünk, mert ott a jó Istenen kívül senkise ügyel a járókelők biztonságára és valósággal életveszélyes, különösen az esti órákban a gyér világitás mellett a hepe hupás felfagyott hórétegek felett tojás táncot járni. Bizony-bizony, mucai állapotok ezek, minőket egy ilyen nagy városban még sem volna szabad megtűrni!...

— Március 15. A helybeli Székely Dalegylet, mint a március 15-iki hazafias ünnepély állandó rendezője, az idén is megtartja a nagy nap ünnepélyét, szokás szerint d. u. 3 órakor. Az előkészületeket Dobó Zoltán karnagy vezetésével már meg is kezdte.

— A képviselőház csütörtökön délelőtt még egy formális ülést tartott, a főrendiház által letárgyalt törvényjavaslatokra tett üzenetek átvétele végett. A rendes ülések e hó 22-én veszik ismét kezdetüket.

— **Új postai ügynökség** Udvarhelyvármegye Székelyszombor községében a kereskedelemügyi miniszter postai ügynökséget engedélyezett, amely működését folyó évi január 26-án kezdte meg.

— **Irodalmi ünnepély.** A székelyudvarhelyi református kollegium ifjusága „Petőfi Önképzőkör» baró Kemény Zsigmond emlékére ma vasárnap február hó 9-ik napján, délelőtt 11 órakor az intézet tornacsarujában, irodalmi ünnepélyt rendez, a következő műsorral: 1. Megnyitó beszédet tart Nagy Elemér az önk. vezető-tanára. 2. A költő hazája, Arany Jánostól; szavalja Gönczi László VII. o. tanuló. 3. Br. Kemény Zsigmond mint regényíró; írta Kassay F. László VIII. o. tanuló, előadja Pálffy László VII. o. t. 4. „Ha meghalok...», népdalegyveleg Hubertól; előadja az ifjusági vegyeskar. 5. Baró Kemény Zsigmond mint tanulmányíró, írta és felolvassa Gyarmathy. Dezső VIII. o. tanuló. 6. Dalok Ivanfytól (enek duett); előadják Palló Imre VI. és Benedek Aladár VIII. o. t. Zenével kísérik: Schmidt Károly VII., Keresztes Károly VII., Kovács Jenő VII., Marosi Antal VII., Mehberger Frigyes III. o. tanuló. 7. Tárogató Szabó Andrástól; szavalja Nemes Imre VIII. o. t. 8. Induló; előadja az ifjusági zenekara.

— **Halálozás.** Id. Zárug László, tekintélyes gyergyószentmiklósi kereskedő, a napokban 102 éves korában elhalt. A nagy kort elért köztestületben állott öreg ur, az utolsó hetekig egészséges volt. Mint honvédtiszt a szabadságharc minden mozgalomban élénk részt vett és élete alkonyán is puritán jellemű jó hazafi volt. Halála nagy részvétet keltett.

— **A vidéki hírlapírókért.** Alig van mulatság, jótékony célú estély, mangyverseny és más összejövetel, melyre a hírlapírók szolgáltatást, a hírlapok hathatós támogatását igénybe nem vennék a társaskörök és egyesületek. Mert hát tudvalevő dolog a hírneves Edison arany mondanása, hogy „Nyomatott betűvel tudatni a világgal, hogy valaki ki és mi, hol van és mi je van, s tudatni mindent, a mire ennek a nagy világnak szüksége van: ez a siker titka”. Masfelől pedig Gladstone mondja, hogy „Hirdetés nélkül más, mint pénzverde, nem tud pénzt csinálni”. Éppen ezért bőven ontja szolgálatait a vidéki sajtó mindenkinek — személyválogatás nélkül s az a csekély előfizetés, mely a lapért jár — legkevésbé sem áll arányban a hírlapírók éjjel nappali szolgáltatásával; különösen akkor érzik ezt a hírlapírók leginkább, mikor valamely baleset, huzamosabb betegség kiveri kezükből a kenyérkereső tollat. Ilyenkor az általuk föntartott segélyegyletre szorulnak s ennek alamizna-filléreiből tengték életüket. Ezt az egyület a társadalom humanusan gondolkodó egyénei támogatják adományaikkal. Ugyanerre kérjük a helyi és vármegyei multságok rendezőit, valamint a takarékpénztárak igazgatóságait is. Bármily csekély adományt e célra szívesen fogadunk és azt lapunk hasábjain hálás köszönettel nyugtázzuk, az adott összegeket pedig rendeltetési helyére juttatjuk.

— **A székelylengyelalvi ifjuság** e hó 15-én este színelőadással összekötött jótékony célú táncestélyt rendez, melyre a közönséget e helyen is meghívja a rendezőség: András Gyula, Bálint Márton, Ferencz Lőrinc, Keresztes István, ifj. Király András, Székely Sándor Belépti díj személyenként 80 fillér, családijegy 2 K. Kezdeté 6 órakor. Színpad kerüli „A falu rossza”, Tóth Ede örökbeccsü népszínműve.

— **A helyi tisztviselői kör** ma, vasárnap d. u. 5 órakor tartja meg évi rendes közgyűlését a kör helységében.

— **Öngyilkosság.** Koncz János 48 éves kislolymosi lakos e hó 2-án délelőtt saját kertjében egy szilvafára felakasztotta magát és mire megtalálták, már élettelen volt. Az öngyilkos, — felesége állítása szerint — már négy ízben követett el öngyilkossági kísérletet, a mit mindig sikerült megakadályozni; azonban most nagymérvű ittassága közben, anélkül, hogy észrevették volna szándékát, végrehajtotta.

— **Elgázolta a vonat.** Fodor Péter 30 éves székelykereszturi illetőségű vasuti fékező e hó 1-én este Segesvárról a gyorsvonattal Tövisre indított. A mint Küküllőszeg és Karácsonyfalva között fékezett, a meglazult fék a vonat kerekei alá dobta, hol a felismerhetlenségig elgázoltatott Jobb lábát a törzsről levágta és a testtől 30 méternyi távolságra vitte; úgy a mellett, mint a fejét tökéletesen szétzúzta. A mozdonyvezető észrevette, hogy jelzése da cára a vonatot nem fékezik, nyílt pályán tehát megállította a vonatot és rögtön a fékező keresésére indult, kit a pályáőrök Küküllőszegen alól, a pályatesten szétdaraboltan megtalálták s hulláját a legközelebbi vonattal Segesvárra visszaszállították, honnan a vizsgálat megejtése után Székelykeresztúrra hozták és a legnagyobb részvét mellett eltemették.

— **A jövő körzője!** Szénásy Béla magyar gyártmányú új szabadalmazott fejes körzői a legjobbak. Kapható: **Betegh Pál** könyv-, papír-, író- és rajzszerekkereskedésében Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 31. sz. a.

— **Zenekedvelők és zenészek figyelmébe!** Hegedűk, hegedűvonók, hurok, gyanták, vonósörök és más felszerelések — legjobb minőségben; Okarinák nagyválasztékban; hangsipok, harmonikák, klarinétnyelvek stb. előnyös árak mellett kaphatók: **Betegh Pálnál** Székelyudvarhelyt.

Szerkesztői üzenetek.

I. S. Ditró. Az olyan közleményeket melyek már előzőleg más lapban megjelentek, elvből nem közöljük; ez szolgáljon a jövőre irányadóul önmaguk is — másnak is.

F. Sz. L. Budapest. Felelős szerkesztőnk már felgyógyult, legközelebb érdemelegesen válaszol. Üdvözlét.

Dr. K. P. Debrecen. Kár a tollat ilyen hosszú ideig pihentetni, mert be talál roszdásodni. Kérjük és várjuk további szíves közreműködését.

Egy kislánynak. Komoly szándék nélkül nem illik a fiatal emberekkel kacérkodni, ha pedig komoly a szándék akkor meg minden kacérkodás felesleges; ez a mi véleményünk, ha épen tudni akarta.

Nyilt-tér*

Nyilatkozat

Az U. H. folyó évi 5-ik számában megjelent rám vonatkozó „Nyilt-tér”-i közleményre, következőket kívánom megjegyezni:

Nem felel meg a valóságnak Pálffy Jenő szolgabíró azon állítása, hogy védetlen állapotban volt, mert — kérdelem — lehet-e védetlen az, aki határvetü forgó-pisztolyt tart a kezében?...

Nem felel meg a valóságnak az, hogy orozva támadtam meg, mert szemtől-szemben állottunk, mikor a lövés eldördült s még füstölgött kezében a pisztoly, mikor jogos felháborodásomban megtettem azt, a mit helyzetemben talán mindenki meg tett volna, tehát el lehetett készülvé annak következményére.

A lovagias elégtételt sem indoklatlanul tagadtam meg, mert ily előzmények után egy olyan uri emberrel szemben, ki nyilvános helyen elsőrendű vendéglobban, védetlen emberekre fegyvert ragad, lovagias elégtétel-adásnak helye nincs.

Qualificirhatatlan eljárásáért ki-
* Az e rovathatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

zárólag csak a bíróságnál keresettek elégtételt, hol ellene a bünvádi feljelentést már meg is tettem.

SZENTPÉTERY FERENC

Kiadja: **Betegh Pál** újságkiadó intézete.

484—908 tkv. szám.

HIRDETMEY.

AN m. m. kir. igazságügym. 1906. évi jul. 6-án 14114—906. I. M. sz. a. rendeletével elrendelte, hogy a székelykereszturi kir. járásbíró, mint tkv. hatóságához tartozó **Siklód** község telekjegyzőkönyveibe felvett mind azon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi 29. t. c. az 1889. évi 38. t. c. és 1891. évi 16. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. c. cikkben szabályozott eljárás s ezzel kapcsolatban a tkv. bejegyzések helyesbítése foganatosíttassék.

E célból a helyszíni eljárás Siklód községében 1908. évi március hó 16-ik napján fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a tkv. hatóság kiküldötté előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel.

2. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi XXIX. t. c. 15. §-ai és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. §. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházási telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt elő szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben ez uton jogaikat nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek; és

3. továbbá mindazok, kiknek javára tenyleg már megszűnt követelésekre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvi bejegyzéssel, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbíró tkv. hatósága Székelykeresztúr, 1908. évi február 7-én.

CSESERENYÉS SÁNDOR,

kir. járásbíró.

Szám 1737—1908. tkvi

Hirdetmény.

Homoródújfalva községre nézve az 1892. évi huszonkilencedik t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának telekjegyzőkönyveibe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén, ez azzal a felszólítással tetetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t. c. 15. és 17. §-ai alapján ide érte e §-oknak az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §-aiban az 1891. évi 16. t. c. 15. §-a, pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi 38. t. c. 7. §-a, és az 1891. évi 16. t. c. 15. §. b. pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi 29. t. c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1908. augusztus hó 15. napjáig bezárólag alóirt telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset, annak a harmadik személy-

nek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t. c. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1908. évi augusztus hó 15. napjáig bezárólag a tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontban körülirt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogaikat bármelyirányban sértve vélik, ideértve azokat is, kik a tulajdonjog arányainak az 1889. évi 38. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1908. augusztus hó 15. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvényi rendes utján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratakat adtak át, hogy a menyiben azokhoz egyszerű másolatokat csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Okland, 1908. évi február hó 5.

PÉTERFY ALBERT,
kir. járásbíró.

Eladó háztelkek.

A szombatfalvi vámmal szemben, közvetlenül az asfalt mellett 200—400 nsz.-öl területű háztelkek eladók. Részletes felvilágosítást ad Dr. Szóllósi Ödön, ügyvéd.

Okmány-, író- és fogalmi papírok

legjobb minőségben

— hazai gyártmány —

kaphatók:

BETEGH PÁL

könyv- és papírneműek

— gyári raktárában —

Székelyudvarhelyt,

Kossuth Lajos-utca 31. sz.

Mintákat és árjegyzékeket bárhova bérmentve küld.

Legjobb minőségű okmány-, író- és fogalmi papírok!

— Hazai gyártmány. —

Önkéntes árverés.

Tarcsafalván 1907. december 29-én elhalt Pálffy Dénes nagybirtokos hagyatékában maradt s a hagyatéki leltár 10—297 tétele alatt felsorolt ingóságok. gazdasági felszerelések, takarmány, 294 drb juh, az egész

marha-állomány és butorok, a székelykereszturi kir. Járásbíró-ságnak 1908 év 2—6. psz. végzésével az 1894 évi 16. t.-c. 95. §-ának b. pontja alapján elrendelt bírói önkéntes árverésen **Tarcsafalván 1908. évi február 12-én és következő napjain örök áron el fognak adatni:**

Az elárverezendő ingóságok pontos jegyzékét és az árverési feltételeket irodámban bárki megtekintheti.

Székelykeresztur, 1908. évi február 3-án.

Dr Elekes Dénes,
ügyvéd.

Építési árlejtés.

A máréfalvi róm. kath. templom átalakítási és kibővítési munkálataira 16.000 korona költségeliránnyal pályázatot hirdetnek.

Árlejtés zárt-ajánlattal **február hó 22-én d. e 9 órakor** a plebánián tartatik meg.

Építési feltételek a plebánia hivatalnál bármikor megtekinthetők.

Máréfalva, 1908 február hó 4-ikén.

György Lázár,
lelkész.

Eladó beltelek.

A szombatfalvi 315. sz. telekkönyvben foglalt, Demeter Lőrinc főszolgabíró háza mögött, a tag-út jobb oldalán fekvő 1134 nsz.-öl területű felső telek egészben vagy nyilanként eladó értekezhetni özv. Biró Sándornánál Szentimre-utca 24.

Gimbalomtanítás.

Külföldi utazásomról haza érkeve, tisztelettel értesitem a zenekedvelő közönséget, hogy cimbalomórát a legmagasabb kiképzésig adok hangjegy szerint, vagy anélkül. Zongora- és cimbalomhangolásokat elvállalok. Bővebb tájékozódás e lap kiadóhivatalánál nyerhető. Kiváló tisztelettel: Balucz Bálint, szolista cimbalomművész.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Eladó üzlet. Nagyközönségben, keresztes ut mellett, jó forgalmu fűszerüzlet több évre bérbe vehető, esetleg örökáron eladó. Cim e lap kiadóhivatalában.

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv-, papír-, író-, rajz- és zenemű kereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Udvarhelymegyei Takarékpénztár

Részvénytársaság

1908. évi február hó 16-án délelőtt 9 órakor Székelyudvarhelyen, hivatalos helyiségében tartja

XXIV. rendes közgyűlését.

Tárgysorozat:

1. Az Igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a lefolyt üzletéről, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztására vonatkozó javaslata.

2. Az Igazgatóság és felügyelő bizottságnak szabályszerű felmentése iránti határozat.

3. Oklándi tisztviselők állásának rendszeresítése és fizetések megállapítása.

4. Tisztviselőknek drágasági pótlék engedélyezése.

5. Választások.

Figyelmeztetés! A közgyűlésre a t. részvénytulajdonosok azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy részvényeiket a meg le nem járt szelvényekkel együtt a gyűlés megnyitásáig lehetőleg a megelőző két napon az intézet pénztáránál letenni és magukat igazoló jeggyel ellátni sziveskedjenek.

A mérleg, valamint az Igazgatóság évi jelentése a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt a részvényeseknek rendelkezésére áll. Székelyudvarhely, 1908. január hó 17.

Az igazgatóság.

Elvállal teljes iroda- és iskola-berendezéseket olcsó áron

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi Ien legjobb magyar gyártmányú diszlelvpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, szines és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász-**Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel. levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből.

Állandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok,

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31 (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélírótollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárok, disztollszárok. **Írók**, fekete, szines és másoló-írók, notes-írók, csavari-írók (crayonok), zsebírónok, csavari-írók, író- és másoló-írók, író- és másoló-írók, író- és másoló-írók. **Kréták**, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, szines kréták. **Tinták**, legjobb irodai és másoló tinták, szines, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tük. Hangoló-sípok és okarinák. Monogramok fehérnemű és levél-papírjelzésre. Kézi nyomda. — Különböféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fém-ből, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár”. A székelyudvarhelyi **középiskolákban** és a városi és megyei **elemi népiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárcá és szelvénykönyvek.

Körzök,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itató-deszkák, olaj-s vízfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, toll-állványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szönyeg-szegkek, kapesok stb.

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára

Nyomatott Betegh Pál könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt 1908.